

Veredelaars schrappen celwandverteerbaarheid uit rassenonderzoek maisten gunste van meerdere oogstmomenten

Celwandvertering uit beeld

Deskundigen vanuit de veevoeding noemen het einde van celwandverteerbaarheid in het maisrassenonderzoek jammer, maar niet onoverkoombaar. Veehouders met een erg verfijnde rassenkeuze gaan het secundaire kenmerk mogelijk missen.

tekst **Florus Pellikaan**

Verenigd in branchevereniging Plantum hebben de maisveredelaars onlangs met meerderheid van stemmen besloten om het onderzoek naar de celwandverteerbaarheid voor de Aanbevelende rassenlijst van snijmais vanaf 2012 te stoppen. Dat bevestigen meerdere kwekers desgevraagd. Hierdoor verdwijnt celwandverteerbaarheid met ingang van 2013 na ongeveer tien jaar uit de jaarlijkse Aanbevelende rassenlijst. Volgens René Boons, productmanager mais bij Innoseeds, is het doek voor celwandverteerbaarheid gevallen doordat was besloten om het rassenonderzoek op twee oogsttijdstippen te laten plaatsvinden. 'Tot nu toe werd alle mais gelijktijdig gezaaid en tegelijkertijd geoogst. We willen het rassenonderzoek echter naar een hoger plan tillen en beter in beeld krijgen wat de potentie van een maisras is. Daarvoor is het van belang om de mais op het ideale moment te oogsten. Door twee oogstmomenten kom je daar dichterbij', vertelt Boons. 'Van twee oogstmomenten en meer proefvelden wordt het rassenonderzoek beter, maar wel duurder en om de kosten in de hand te houden, hebben we gekeken waar we konden besparen. Het onderzoek naar celwandverteerbaarheid is een vrij duur onderzoek en dat is dus geslactofferd.'

Onafhankelijk onderzoek

Marian de Beuze, beleidsmedewerker bij Plantum, wil de nieuwe afspraken nog niet bevestigen. 'We hebben hier met de kwekers over gesproken, maar formeel is er nog niets definitief. We zijn bezig met het maken van protocollen voor de nieuwe onderzoeksperiode van vier jaar. In september wordt aan dit alles een vervolg gegeven en pas dan vallen er definitieve beslissingen.' De Beuze verwijst hiermee naar de Raad voor plantenrassen, die een beslissing neemt over de onderzoeksprotocollen, en de commissie CSAR, die beslist over de Aanbevelende rassenlijst.

Volgens Johan Temmink, productmanager handelsartikelen bij ForFarmers, liggen er commerciële belangen aan de dis-

cussie over celwandverteerbaarheid ten grondslag. 'We weten allemaal dat de ene kweker belang heeft bij dit en de andere bij dat. Het onderzoek wordt door de kwekers betaald, dus die bepalen gezamenlijk wat wordt meegenomen. De melkveehouderij heeft vooral belang bij een onafhankelijke commissie die bepaalt wat het belang en de waarde van de verschillende kengetallen zijn', aldus Temmink. 'Ik had daarom liever gezien dat van celwandverteerbaarheid via onafhankelijk onderzoek eerst de voeder-technische waarde was ingeschat, voordat het werd afgeschaft.'

Herman van Schooten, onderzoeker bij WUR Livestock Research, noemt het afschaffen van de celwandverteerbaarheid 'niet heel schokkend' voor veehouders. 'Het is op zichzelf een belangrijk kenmerk, maar zolang vem per kilo droge stof leidend is bij de rassenkeuze, is er voldoende focus op celwandverteerbaarheid. Een ras kan namelijk niet in de top voor vem staan en ver ondergemiddeld zijn voor celwandverteerbaarheid.' Temmink is het met deze stellingname van Van Schooten eens en vult aan: 'Celwandverteerbaarheid is zeker van belang omdat we snijmais verbouwen en dus de gehele plant benutten, maar vem en zetmeel zijn absoluut het eerste criterium voor ons. Aan de hand van vem en het zetmeelgehalte is bovendien de celwandverteerbaarheid in te schatten. Bij gelijke zetmeelwaarde en verschillende vemwaarden is de celwandverteerbaarheid daarvoor verantwoordelijk.'

Uit het spoor van Europa

Volgens Henk Vintcent, nutritionist bij Hendrix UTD, is het verdwijnen van de celwandverteerbaarheidsindex jammer voor de veehouder die een gedetailleerde rassenkeuze wilt maken. 'Het is een secundair kengetal dat je mist als je gaat verfijnen en dat geldt dan vooral voor een veehouder die veel mais voert en daardoor een hoge celwandverteerbaarheid wil. Maar tot de primaire kengetallen behoort dit kengetal niet, dat zijn vem per kilo droge stof, zetmeel en de

verteerbaarheid van de restplant', stelt Vintcent. 'Al in een vroeg stadium vonden wij de kenmerken op de rassenlijst te beperkt en hebben we geen genoegen genomen met de vertering van de celwanden, maar de vertering van de totale restplant berekend. Voor onze berekening maakt het afschaffen van de celwandverteerbaarheid niet uit en een ras met een hoge restplantverteerbaarheid scoort altijd bovengemiddeld voor celwandverteerbaarheid. Maar elk kengetal dat extra informatie biedt en verdwijnt is natuurlijk jammer.'

Kweker Limagrain, die naast het zetmeelgehalte al jaren inzet op een betere vertering van de celwanden, was volgens manager veehouderij Jos Groot Koerkamp tegen het besluit om het kengetal uit het onderzoek te halen. 'In heel Europa staat celwandverteerbaarheid op de rassenlijst en wij lopen nu als enige uit het spoor. Als het je alleen te doen is om korrelmais begrijp ik dat je enkel op zetmeel bent gefocust, maar we zijn als Nederland toch bij uitstek een snijmaisland en dan is de celwandverteerbaarheid belangrijk.'

Herleiden uit vem en zetmeel

Ook René Boons noemt celwandverteerbaarheid een belangrijk kenmerk om te onderzoeken. 'Maar het hoort niet bij de eerste vijf beslissingscriteria van een veehouder. Die kijkt eerder naar bijvoorbeeld voederwaarde, vroegrijpheid en opbrengst. We kunnen wel veel onderliggende kenmerken onderzoeken en vervolgens publiceren, maar dat is niet te betalen en de veehouders gebruiken het dan toch niet allemaal. Daarnaast is de celwandverteerbaarheid min of meer te herleiden uit de waarden voor vem en zetmeel. Maïstelers hebben bovendien op hun kuilanalyse de NDF-verteerbaarheid staan en dat benadert de celwandverteerbaarheid van hun maisras goed.' Groot Koerkamp bestrijdt dat de celwandverteerbaarheid aan de hand van de vem en zetmeel is te berekenen. 'Op die berekening zit veel ruis. De maisplant bestaat ook voor 30 procent uit andere celinhoud dan zetmeel en celwanden. Zo kan een hoog suikergehalte de vemwaarde verhogen en dat wordt in die berekening onterecht toegeschreven aan de celwandverteerbaarheid. Voor veehouders is het daardoor in de toekomst lastig om in te schatten hoe een snijmaisras in het rantsoen past en dat is jammer. Daarom zullen wij onze eigen onderzoeken naar de celwandverteerbaarheid blijven voortzetten.'